

25. AARG. N° 16.

REDIGERET AF C. M. CHRISTENSEN

20. August 1925

PRISNIVEAUET

Det statistiske Departement har siden Juli 1915 foretaget Beregninger over Prisstigningens Indflydelse paa Udgifterne i et Husholdningsbudget.

Ved Opgørelsen er man — ligesom ved de nærmest foregaaende Opgørelser — gaaet ud fra Forbruget i en Husholdning, saaledes som dette var i 1922, og man har derefter beregnet, hvad dette Forbrug vilde koste, betalt med de i April—Juli 1925 gældende Priser. Det Forbrug, der er benyttet, er opstillet i Overensstemmelse med Statistikken over Husholdningsregnskaber for Arbejderfamilier saavel i Hovedstaden som i Provinsbyerne og i Landdistrikterne og med en samlet aarlig Udgift, beregnet efter de i Juli 1914 gældende Priser, paa gennemsnitlig 2 000 Kr.

Med Hensyn til Fremskaffelse af Prisoplysninger og Beregningernes Udførelse er man gaaet frem ganske paa samme Maade som ved tidligere Beregninger. Gennemsnitspriserne for de enkelte Varer eller Varegrupper er for Fødevarer, Brændsel og Belysning og en Del andre Varer beregnet paa Grundlag af Priser, indberettet af Kommunalbestyrelserne i Hovedstaden, Provinsbyerne og noget over 100 Landkommuner. Prisbevægelsen for Beklædning, Isenkramvarer, Husholdningsartikler osv., for hvilke der ikke findes direkte Prisoplysninger, er beregnet paa Grundlag af Oplysninger, som Departementet har modtaget fra forskellige Organisationer og større Handels- og Produktionsfirmaer med særlig Sagkundskab paa disse Omraader, saavel for Hovedstaden som for det øvrige Land. Ligesom ved de tidligere Beregninger har man anvendt Gennemsnittet af Priserne for de to sidste Kvartalsundersøgelser, denne Gang altsaa for April og Juli 1925.

Resultatet af Beregningerne fremgaar af nedenstaaende Oversigt, i hvilken er meddelt,

hvorledes de Udgifter, der i Juli 1914 udgjorde 2 000 Kr., fordeler sig paa de sædvanlige benyttede Hovedgrupper af Fornødenheder dels pr. Juli 1914, dels efter Opgørelserne pr. Juli 1924, Januar og Juli 1925.

Udgifternes Fordeling paa Budgettets Hovedgrupper:

	Juli 1914	Juli 1924	Jan. 1925	Juli 1925
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Fødevarer.....	835	1 673	1 794	1 751
Klæder, Fodtøj, Vask . .	225	601	623	613
Bolig.....	248	421	421	442
Brændsel og Belysning..	81	241	224	204
Skatter, Kontingenter o. l.	203	504	504	527
Andre Udgifter.....	408	846	846	834
Ialt....	2 000	4 286	4 412	4 371

Udgiften, beregnet i Procent af Udgiften i Juli 1914 (Udgiften i Juli 1914 = 100):

	Juli 1914	Juli 1924	Jan. 1925	Juli 1925
Fødevarer.....	100	200	215	210
Klæder, Fodtøj, Vask . .	100	267	277	272
Bolig.....	100	170	170	178
Brændsel og Belysning..	100	298	277	252
Skatter, Kontingenter o. l.	100	248	248	260
Andre Udgifter.....	100	207	207	204
Ialt....	100	214	221	219

Ved Beregningen pr. Juli 1925 var det samlede Udgiftstal for hele Budgettet altsaa 4 371 Kr., medens det tilsvarende Tal pr. Januar 1925 blev opgjort til 4 412 Kr.

Oversigten indeholder tillige Tal for den procentvise Prisstigning for de enkelte Varegrupper, idet hver enkelt Udgiftspost efter Priserne i Juli 1914 er sat lig 100, og Udgiftstallene til de forskellige Tidspunkter er sat i Forhold hertil. De tilsvarende Tal for det mellem Juli 1914 og Juli 1924 liggende Tidsrum er offentliggjort i Statistisk Aarbog 1924 og 1925, henholdsvis Tabel 89 og 97.

Herefter har Stigningen siden Juli 1914 været: for Fødevarer 110 pCt., for Klæder, Fodtøj og Vask 172 pCt., for Bolig 78 pCt., for Brændsel og Belysning 151 pCt., for Skatter, Kon-

tingenter o. l. 160 pCt., for andre Udgifter 104 pCt., og den samlede Stigning for hele Budgettet udgør 119 pCt. Indekstallet for Prisstigningen (Pristallet) er saaledes pr. Juli 1925 219, hvilket Tal siden Januar 1925 er faldet med 2 Points.

De siden Juli 1914 beregnede Pristal fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

Juli 1914	100	Juli 1920	262
Juli 1915	116	Januar 1921	264
Februar 1916	124	Juli 1921	237
Juli 1916	136	Januar 1922	212
Februar 1917	146	Juli 1922	199
Juli 1917	155	Januar 1923	198
Februar 1918	166	Juli 1923	204
Juli 1918	182	Januar 1924	209
Januar 1919	190	Juli 1924	214
Juli 1919	211	Januar 1925	221
Januar 1920	242	Juli 1925	219

Med Hensyn til Prisbevægelsen indenfor de enkelte Varegrupper og Udgiftsposter siden Januar 1925 skal gøres følgende Bemærkninger.

For Fødevaregruppen som Helhed har der været en Nedgang i Udgiften paa 43 Kr., der fremkommer som Resultat af en noget forskellig Bevægelse paa de enkelte Budgetposter. Medens de Priser, hvormed Brød og Mel indgaar i Beregningen, udviser nogen Stigning, har der været Nedgang for Smør, Mlæk, Ost, Æg, Kartofler og Grøntsager samt Sukker. Man skal her erindre om, at det sidste Hold Priser er indsamlet i Begyndelsen af Juli Maaned, og at der for adskillige Varer er sket Prisnedsættelser siden den Tid, saaledes f. Eks. for Brød, Margarine og Sukker, ligesom Noteringerne for Smør, Æg, Flæsk og Kød er lidt lavere nu end dengang.

For Manufakturvarer og Klæder er der efter de indsamlede Oplysninger regnet med en mindre Nedgang i Priserne, medens Udgiften til Fodtøj og Vask er omtrent uforandret. Som samlet Resultat af Beregningerne er man naaet til en Nedgang i Udgiftstallet for Beklædning m. v. paa 10 Kr.

Udgiften til Bolig er beregnet paa Grundlag af Oplysninger fra Huslejestatistikken pr. November 1924 for Hovedstaden, Provinsbyerne og godt 100 Landkommuner. Denne Undersøgelse udviste en gennemsnitlig Stigning af Huslejen fra 1923 paa ca. 5 pCt. Fra 1914 er Huslejen herefter regnet at være steget gennemsnitlig 78 pCt.

For Brændsel og Belysning er Udgifterne faldet fra 224 Kr. til 204 Kr.; Nedgangen skyldes lavere Priser paa Kul og Koks, medens Gas- og Elektricitetspriserne har været omtrent uforandrede.

Udgiften til Skatter, Kontingenter o. l. er steget fra 504 til 527 Kr. Stigningen skyldes

Skattebeløbet, væsentligst fordi dette for Skatteaaret 1925—26 er beregnet af en lidt større Indtægt end for Skatteaaret 1924—25.

Den sidste Gruppe, Andre Udgifter, rummer en Række forskellige Poster, bl. a. Vedligeholdelse af Inventar m. m., Tobak, Fortøring udenfor Hjemmet, Aviser m. m. Udgiftstallet for denne Gruppe er gaaet ned med 12 Kr., væsentligst som Følge af Prisnedgang for Vedligeholdelse af Inventar m. m.

Beregningen af den Prisforskydning, der efter Tjenestemandsløven af 12. September 1919 skal anvendes ved Fastsættelsen af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg for Halvaaret Oktober 1925—Marts 1926, har man foretaget paa Grundlag af det til Beregning af Pristallet tidligere anvendte Budget fra Tiden før Krigen, idet Tjenestemandsløvens § 91 fastsætter, at Beregningen foretages efter det af Det statistiske Departement ved Beregningen af Bevægelsen i Detailpriserne hidtil benyttede Normalregnskab; iøvrigt vilde Resultatet med Hensyn til Tjenestemændenes Dyrtidstillæg været blevet det samme, hvis Beregningen var udført paa Grundlag af Budgettet fra 1922.

For den Del af det tidligere Budget, der indgaar i Beregningen af Tjenestemændenes Dyrtidstillæg (Fødevarer, Beklædning, Brændsel og Belysning samt Bolig), d. v. s. alle Udgiftsposterne i det omhandlede Husholdningsbudget undtagen de to sidste (Skatter, Kontingenter o. l. og Andre Udgifter), var Udgiften i Juli 1919 3466 Kr.

Efter Tjenestemandsløven blev Dyrtidstillægget fastsat til 702 Kr. aarlig for Gifte (fra Oktober 1910), og dette Tillæg skal for hvert Halvaar pr. 1. April og pr. 1. Oktober forhøjes eller nedsættes med 54 Kr. aarlig for hver fulde 3 pCt., Udgiftstallet ændres i Forhold til Udgiftstallet i Juli 1919. Ugifte Tjenestemænd faar to Tredjedele af Dyrtidstillægget for gifte Tjenestemænd.

Siden den første Fastsættelse af Dyrtidstillægget har Udgiftstallet og dermed Dyrtidstillægget forandret sig paa følgende Maade:

	Udgifts- tal Kr.	Stig- ning i pCt.	Dyrtidstillæg pr. Aar	
			Gifte	Ugifte
			Kr.	Kr.
Juli 1919 ..	3 466	—	$\frac{1}{4} 10 19 - \frac{31}{3} / 20$	702 360
Januar 1920	4 020	16,0	$\frac{1}{4} 20 - \frac{30}{3} / 20$	972 648
Juli 1920 ..	4 302	24,1	$\frac{1}{4} 20 - \frac{31}{3} / 21$	1 134 756
Januar 1921	4 363	25,9	$\frac{1}{4} 21 - \frac{30}{3} / 21$	1 134 756
Juli 1921 ..	3 716	7,2	$\frac{1}{4} 21 - \frac{31}{3} / 22$	810 540
Januar 1922	3 220	÷ 7,1	$\frac{1}{4} 22 - \frac{30}{3} / 22$	594 396
Juli 1922 ..	3 076	÷ 11,2	$\frac{1}{4} 22 - \frac{31}{3} / 23$	540 360
Januar 1923	3 023	÷ 12,8	$\frac{1}{4} 23 - \frac{30}{3} / 23$	486 324
Juli 1923 ..	3 167	÷ 8,6	$\frac{1}{4} 23 - \frac{31}{3} / 24$	594 396
Januar 1924	3 274	÷ 5,5	$\frac{1}{4} 24 - \frac{30}{3} / 24$	648 432
Juli 1924 ..	3 393	÷ 2,1	$\frac{1}{4} 24 - \frac{31}{3} / 25$	702 468
Januar 1925	3 539	2,1	$\frac{1}{4} 25 - \frac{30}{3} / 25$	702 468
Juli 1925 ..	3 477	0,3	$\frac{1}{4} 25 - \frac{31}{3} / 26$	702 468

Den sidste Beregning giver altsaa en Stigning i Udgiftstallet fra Juli 1919 paa 11 Kr. eller 0,3 pCt., og Dyrtidstillæget vil herefter i Henhold til den gældende Lov for Halvaaret Oktober 1925—Marts 1926 være at beregne efter et aarligt Beløb af 702 Kr. for gifte og 468 Kr. for ugifte.

AARHUS NYE RANGER- OG GODSBANEGAARD

Af Baneingeniør Th. Engqvist, M. Ing. F., Aarhus.
(Efter »Ingeniøren«.)
(Sluttet).

Løbetidsforskellen. Sinkebremsen.

For et stort Anlæg er Vanskelighederne imidlertid ikke løst alene ved en regulerbar Hovedbremse, der kan afpasse Vognenes Løbelængde. Saaframt en Vogn bremses paa kort Løbemaal, d. v. s. at den maa bremses til meget lille Hastighed, ikke mindst i normal Temperatur og Medvind, indhentes den let af en efterfølgende Vogn med langt Løbemaal og da især, hvis den første er en god, den sidste en daarlig Løber. Ved den første Vogns Forsinkelse i Bremsen kan »Puffertidsafstanden« mellem Vognene ved det Sporskifte, hvor Vognenes Veje skilles, blive for lille, til at Skiftet kan omstilles. Dette giver Fejlvogne. Ogsaa dette Forhold har Dr. Frølich imidlertid forstaaet at raade Bod paa ved at indlægge en »Sinkebremse« (Ablaufverzögerungsbremse) ved Afløbspunktet (lige nedenfor Ryggens Top). Da Vognens Hastighed her er ringe (Tilføringshastigheden ca. 0,5—1,0 m/sek.), kræves der kun en kort (ca. 5 m) Bremse af samme Art som Hovedbremsen for at give Vognen nogle Sekunders Forsinkelse i Afløbet. Puffertidsafstanden mellem den forsinkede og den foran løbende Vogn forøges da med disse Sekunder. Puffertidsafstanden forbedres ogsaa ved at lægge Sporskiftezone vandret, idet et Fald her vil accelerere den gode Løber saa meget, at den med kort Løbemaal maa bremses *endnu* haardere, end hvis Sporskiftezone ligger vandret.

Sporskiftezone.

Endelig er det som ofte nævnt af den aller største Betydning, at Sporskiftezone gøres kort, dog ikke ved Brug af Sporskifter med stor Krydsningsvinkel, thi disse har for stor Spormodstand, men ved en god, helst symmetrisk Førgrening og helst saaledes konstrueret, at Vognene straks ved de første Skifter fordeles til flere omtrent lige store Sporgrupper — se Sporskiftezone paa Fig. 4. Sandsynligheden for en lang fælles Vej for to efter hinanden følgende Vogne er derved den mindst mulige.

Hovedfordelene ved Indbygning af en regulerbar Hovedbremse og paa større Banegaarde desuden af en Sinkebremse er:

Større Ydeevne bl. a. paa Grund af større Tilføringshastighed.

Færre Vogn- og Ladningsbeskadigelser, fordi en nøjagtig Opbremsning paa Løbemaal er mulig og stærke Tørninger derfor undgaaes.

Mindre Personale. Tidligere krævedes en Modtager (Hemskolægger) for hvert 2—3 Fordelingsspor. Dette Antal kan indskrænkes stærkt.

Mindre Vedligeholdelse af Fordelingssporene, idet den stadige haarde Opbremsning med Hemsko slider og ødelægger Sporet stærkt.

En Banegaard med Hovedbremse skulde herefter være billigere i Drift end een med Hemskobremse, samtidig med at Bremsen tillader en væsentlig Forøgelse af Banegaardens Sporantal og Længder samt Ydeevne.

Afløbsrampens Profil.

Profilen for en Rangeranlæg med Sinkebremse og Hovedbremse bliver herefter omtrent som er antydnet paa Fig. 4, en høj, stejl (indtil 55 p. m.) Afløbsrampe, Bremsen i mindre Fald (ca. 10—15 p. m.), en vandret liggende, kort Sporskiftezone og derefter Fordelingssporene, der for at lette Vognenes Kobling m. m. bør lægges med svagt Fald (ca. 2 p. m.). Saaframt alle de paa Fordelingssporene opsamlede Vogne skal vidererangeres, enten fordi de skal sorteres endnu engang paa en Stationsrist, eller fordi Vogngrupperne skal samles ned paa eet Spor — som fra Stations- til Afgangsrist —, er et Fald af ca. 7,5 p. m. i Fordelingssporene fordelagtigt, idet Vidererangeringen i saa Fald kan ske uden Lokomotivhjælp. Tillader Terrænet uden større Jordarbejde og uden kunstig Løftning af Toget, at ogsaa Ankomstsporene foran første Afløb lægges i Fald (7,5 p. m.), faas en moderne Faldbanegaard med Stejlrampe — jfr. det punkterede Profil paa Fig. 4.

Aarhus Rangerbanegaard.

Længdeprofilen af Aarhus Rangerbanegaard ses paa Fig. 2. Det er en kombineret Flad- og Faldbanegaard. Sporet a foran 1ste Ryg og Strækningsristen B foran 2den Ryg ligger fladt og Rangeringen over disse to Afløb kræver altsaa Skydelokomotiv. Derimod ligger Stationsristen C i saa stærkt Fald, at Vogngrupperne, naar Bremsen paa forreste Vogn løses, løber ned i et af Sporene i Afgangsristen E, hvor Toget samles.

Det skal her bemærkes, at stærkt Fald er langt fordelagtigere i Stationsristen end i Strækningsristen, idet en flad Stationsrist nødvendigvis gør mange frem- og tilbagegaaende Lo-

kobevægelse for at samle Toget, medens der kun kræves een langsom fremadgaaende Bevægelse for at skyde et Tog over 1ste eller 2den Ryg.

Paa 1ste Ryg er to Afløbsspor med forskellige Tophøjder — en »Sommerryg« og en højere »Vinterryg«. Ryggens maksimale Højde er beregnet efter den af Dr. Ing. Frølich i »Rangeranlagene« angivne Metode.

Paa 2den Ryg kan Sporet, om det skulde vise sig nødvendigt, løftes i Vintertiden.

Vognenes Afkobling paa de to Rygge sker ved Hjælp af en »Gaffel«, hvormed den løsthængende Kobling kastes af, uden at Personalet skal ind mellem Vognene.

Paa Aarhus Rangerbanegaard, der da dette skrives har været i driftsmæssig Brug i 3 Uger, arbejdes allerede med en Tilføringshastighed ved 1ste Ryg paa ca. 0,45 m/sek., og Vanskeligheder fremkommer kun paa Grund af den af de lokale Forhold fremtvungne lange Sporskiftezone for de nordre Spor i Fordelings-sporene (Strækningsristen), samt paa Grund af det efter Bremsen liggende 8,5 p. m. Fald, som meget vanskeligt kunde undgaas.

Ved 2den Ryg, der kun er ca. 1 m høj til Betjening af den korte Stationsrist, benyttes Hemskobremse. Tilføringshastigheden er her ca. 0,4 m/sek og Antallet af Fejlvogne og Tørninger, trods den kortere Sporskiftezone, større. Stationsristens samlede Frisporlængde vil, naar alle 11 Spor lægges, være ca. 2 Toglængder, hvilket maa anses for meget passende. Afløbet fra Sporene, der ligger med Fald 7,5—8,5 p. m. efterfulgt af et kort stærkere Fald (jfr. Fig. 2), foregaar let, og Vogngrupperne opnaar nu i Maj Maaned nedenfor nævnte stærke Fald Hastigheder paa 3,5—4,0 m/sek og fortsætter med aftagende Hastighed til Bunden af Afgangssporene, trods det, at det har været nødvendigt at indlægge en 160 m lang 500 m Kurve i Afgangssporene.

Rangerbanegaarden er meget rigelig belyst. I de større Sporgrupper findes en Række 12 m høje elektriske 300 Watt Lamper i hvert 5te Spormellemrum. Største Lampeafstand i Rækken er 60 m. Hele Pladsbelysningen er delt i I-ma Grupper, der normalt brænder, og II-da Grupper, der kun tændes sammen med førstnævnte under vanskelige Forhold. De i Nærheden af Bremsehus og Sporskifteposter staaende Lamper er afblændede mod Husene for at lette Udsigten fra disse. I Betjeningsrummene findes store Spejlglasruder, og al indvendig Belysning er ligeledes afblændet, for at undgaa Glanslys i Ruderne.

De modgaaende Skifter i Rangergrupperne skiftes foreløbig fra Trækbukke samlede i Grup-

per, saaledes at to Mand kan betjene dem alle, men vil senere, ligesom alle Skifter i Togvejene, blive elektrisk centralbetjent fra 3 Poster (II, III og IV). Alle Sporskifter forsynes med Sporskiftelygter.

De Kontorer, Poster og Pladstelefoner — T, paa Fig. 2 —, der oftest skal have indbyrdes Forbindelse, er indskudt paa samme Telefonledning. Der kaldes for at undgaa unødige Forstyrrelser af de paa Ledningen indskudte, ved selektiv Ringning.

Mellem Rangerlederen paa Ryggen (Bygning P), Bremsevogteren (Bygning B) og Sporskifteren (Bygning II) er endvidere højtstående Telefoner, saaledes at enhver af disse samtidig kan tale med to andre. Ved Ændringer i Afløbet, Fejlløb, Afsporinger o. lign. er disse Forbindelser af stor Betydning.

Rangerlederen paa Ryggen kan give Føreren paa Skydeloko Signalerne: »Kør« (mod Ryggen), »Kør langsomt« (mod Ryggen) og »Stop« (Nedløb forbudt), dels ved et Lydsignal: en Række elektriske Tudehorn anbragt paa Master langs Sporene, dels ved et Rangersignal — det Bjælkesignal, der ses paa Fig. 8 og 11.

Endelig vil der paa Banegaarden blive anbragt 3 store Ure og 2 Vognvægte.

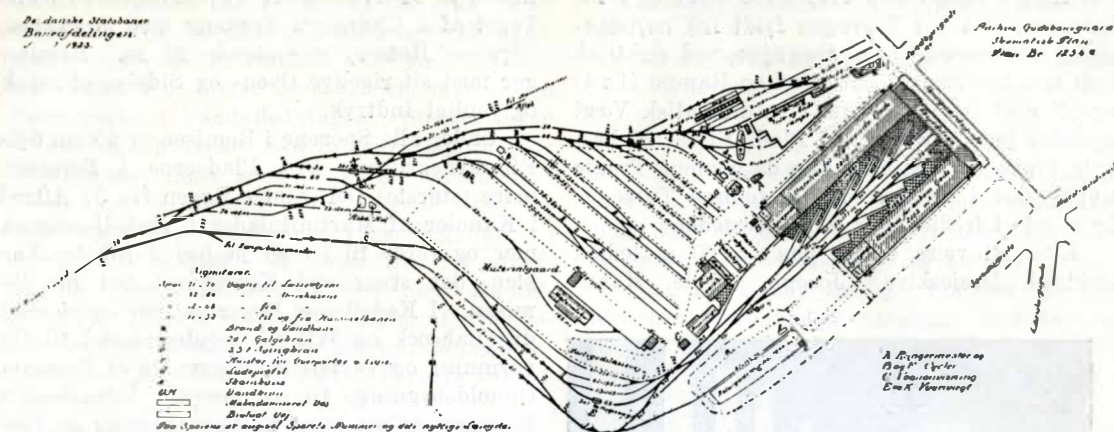
Ved 1ste Ryg findes Vandkran, Askekasse og Kulforsyning for Rangerloko. Paa et Blindspor bag en Platform staar en Kulvogn, fra hvilken Kulkurvene fyldes og stilles paa Platformen.

Rangerbanegaarden ledes — sammen med Person- og Godsbanegaarden — af en Stationsforstander ved Hjælp af en Kontrolør, der med sit Kontorpersonale har Kontorer i Bygning M. Rangerarbejdet udføres under en Rangermesters Ledelse af 3 Skifter, hvert bestaaende af en Overportør I og 8 Mand, nemlig 1 Leder, 1 Afkobler, 1 Bremser, 2 Sporskiftere og 3 Modtagere. Dette Mandskab følger Vognene fra Stræknings- til Afgangrist. Ved Indførelse af Centralbetjening og ved fortsat Træning vil spares mindst een Mand paa hvert Hold.

Den fornødne Oplysning til Rangerleder, Afkobler, Bremser og Sporskiftere om Antal af Vogne i hvert Afløb, disse Vognes Bestemmelsspor m. m., gives ved en »Rangerseddel« — jfr. Fig. 10 —, der udfærdiges ved Gennemskrift i 4—5 Eksemplarer umiddelbart forinden det paagældende Træks Afløb over 1ste henholdsvis 2den Ryg.

Aarhus Godsbanegaard.

Nordvest for Rangerbanegaarden ligger Godsbanegaarden, der i skematisk Plan er vist paa Fig. 11. Den modtager Vognene fra Rangerbanegaarden paa Sporene 71—74 og 82—84 til Læssespor henholdsvis Varehus, medens

Vognene *fra* Godsbanegaarden føres ad Spor 60 til Rangerbanegaarden. Adgangen fra Byen er ad to Dobbeltporte mod Skovgaardsgade, ved hvilken Kontorbygningen ligger, forbindende de to Varehusfløje, af hvilke den for afgaaende Gods (den overvejende Mængde) er ca. 150 m lang og 18 m bred (indvendig), den for ankommende Gods ca. 129 m lang og 15 m bred. Varerummet er frit for Stolper, idet Taget bæres af 3 Charniers Træbuer (System Hetzer). Bygningen er funderet paa Jernbetonpæle, medens Gulvet, der er betonlagt, ilgger paa en ca. 1,5 m tyk Sandopfyldning paa Grunden.

Paa Afgangssiden er Tungeperroner, hvorfra kan læsses paa een Gang 35 Jernbanelvogne, paa Ankomstsiden Kamperroner med Plads til 20 Vogne. Skal Vognene staa sportfrit, formindskes Antallene til 23 henholdsvis 14. Mod Vejsiden er 1,5 m brede Perroner. Perronerne er fuldstændig overdækkede. De færdiglæssede Varehusvogne sættes paa Sporene 61—63.

Paa Banegaarden findes en stor Side- og Enderampe med en 12,1 m Drejeskive, en Fold og et Vognvaskeanlæg for Kreaturvogne. Der vaskes — om Vinteren med varmt Vand — ved Sprøjtning fra en mellem to Vaskespor liggende ca. 1 m høj Perron.

Paahængsvogne, er dette meget fordelagtigt. Vejene kan derved gøres smallere og Vejsliddet bliver mindre. Læssevejene, der ved Kanterne ligger ca. 8 cm over Skinnetop, har Rendesten og Lysmaster i Midtlinien. Paa de Byen nærmest iggende Landeveje findes en 20 t Portal-kran og en 5,5 t Svingkran. Paa Godshane-gaarden er endelig Tørrehus til 60 Presennin-ger, Ishus til ca. 300 t Is, Kul- og Vandforsy-ningsanlæg for Rangermaskiner, 2 Stk. 30 t Vognvægte, Rampe- og Lagerplads for tomt Returgods og en Del mindre Bygninger.

Godsbanegaarden bestyres under Stationsforstanderen af en Godsbestyrer med Kontorpersonale. Varehuspersonalet bestaar af en Pakhusmester for hvert Varehus og under disse ialt 50 Mand arbejdende i 2 Skifter. Der læses for Tiden ca. 60 Vogne og indgaar ca. 50 Vogne pr. Døgn. Den ind- og udgaaede Stykgodsmængde var i 1923—24 ca. 290 t pr. Dag, heri hverken medregnet tomt Returgods eller den betydelige Mængde videregaaende Stykgods, der omlades ved Varehusperronerne i Aarhus.

Remisen.

Paa det trekantede Areal mellem Ranger- og Personbanegaarden ligger den rektangulære Lokomotivremise (jfr. Fig. 1) med af hinanden uafhængige Til- og Afgangsspor saavel fra og til Rangerbanegaarden, som fra og til Personbanegaarden (jfr. Fig. 2).

241

ske fra en Bro tværs over de 4 Spor Syd for Remisen, idet 1 t Tipvogne fyldt fra højtstaaende, selvlossende Jernbanevogne, ved elektrisk Spil trækkes op paa Broen ad en Rampe (1 : 4) og efter at have passeret en automatisk Vægt opstilles paa to Spor med Plads til ca. 20 læssede Tipvogne. Kullene kan da gennem Tragte tippes ned i Tenderne. De tomme Tipvogne føres ad et tredje Spor til Læssestedet.

Efter at være drejet paa en 20 m leddet elektrisk Drejeskive (Joseph Vögele, Mann-

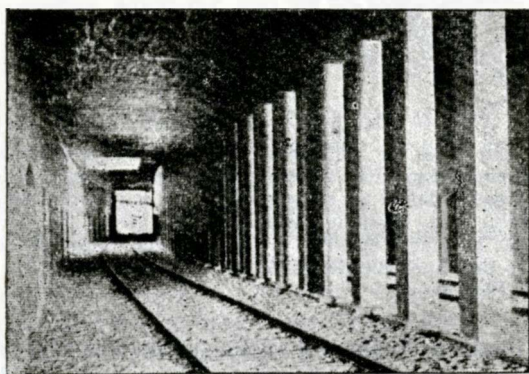

Fig. 12. Underføring for dobbelsporet Haynebane under Hovedspor mod Nord og Syd. Dækket er omstøbt 1-Jern.

heim), kører Loko ind paa Remisens 18 m elektriske Skydebro (A/S. Phonix, Odense), der kørende paa 4 Stk. 2 hjulede Boggier løbende paa 2 Dobbeltskiner, der ligger i 16 m Afstand, fører Loko til dets Plads. De afgaaende Loko føres af Skydebroen til Remisens nordre Port. Ved Udkørselssporet findes Sandtørreri og Sandudlevering.

I Remisen, hvis Gulvareal er ca. 9500 m, er i østre Del 29, i vestre Del 17 Stk. 20 m lange Pladser. Flere af disse kan dog bruges til to korte Loko, saaledes at Remisen ialt har 52 Pladser, deraf 2, senere 3 i et indhegnet Værksted og 5 særlig beregnet for Loko, der skal udvaskes. Umiddelbart ved disse sidste Spor bygges et Varmtvandsudvaske- og Forvarmeanlæg, som med Udnyttelse af Damp og varmt Vand fra Loko, der skal udvaskes, leverer varmt Vand til Udvaskningen og rent varmt Vand til Kedelpaafyldningen, hvorved den Tid, Loko henstaar til Udvaskning, forkortes til godt 3 Timer for de største Loko (Litra R), og den fuldstændige Afkøling af Lokokedlen undgaas. Dette Anlægs 2 Stk. ca. 16 m³ Varmtvandsbeholdere bygges — delvis forsænket under Gulvet — af Jernbeton isoleret indvendig med Cellebeton.

Remisen er opført af Jernbindingsværk med 1/2 Stens rød Mur, medens hele Tagkonstruk-

tionen er af Træ. Over Skydebrograven bæres Taget af 2 Charniers Træbuer med Trækstang (System Hetzer) spændende 22 m. Remisen gør med sit rigelige Oven- og Sidelys et smukt og venligt Indtryk.

Under alle Sporene i Remisen er 95 cm dybe Eftersynsgruber. Fra Pladserne i Remisens østre (største) Del samles Røgen fra 37 Aftræk i Kanaler af Martinitplader i Vinkeljernsrammer og føres til en 45 m høj Jernbetonskorsten, der staar ved Kedelhuset Øst for Remisen. I Kedelhuset ligger en stor og en mindre Babcock og Wilcox Vandrørskedel til Opvarmning og Varmtvandsforsyning af Remisens Opholdsbygning, til ovennævnte Udvaske- og Forvarmeanlæg samt til Forvarmning og Rengøring af Persontogstammerne.

I Remisen findes en mindre Luftkompressor. Tryklufften (7 Atm.) bruges til Udblæsning af Kedelrør og til Udsugning ved Injektor af Røggaskammersmuld.

Opholdsbygningen, der ligger langs Remisens Østvæg, har i Stueetagen bl. a. Badeanstalt, Opholdsværelser for Reservepersonale, Skabs- og Omklædnings- samt Spiseværelser for Remisepersonalet, medens der paa 1. Sal til den ene Side er Skabs- og Omklædningslokaler for det i Aarhus hjemmehørende Lokopersonale, til den anden Side Opholds- og Sovéværelser for det udenbys Lokopersonale, der kommer til Aarhus. Endelig findes i Forbindelse med Remisen en større Magasinbygning.

Der er fra Remisen Adgang til Byen for saavel kørende som gaaende ad Sonnesgade, fra hvilken Opholdsbygningen er skilt ved et mindre Haveanlæg.

Remisen med tilliggende Bygninger er funderet paa ca. 3000 Stk. 16—20 m lange Græpæle. Pælene staar i Grupper a ca. 8 Stk. bærende under Grundvandsdybde Betønfundamenter, der understøtter dels Murdragere, dels Eftersynsgrubernes Sidevægge udført af Jernbeton. Ogsaa for Skydebrosporet er funderet.

Til Kedelforsyning bruges i Aarhus udelukkende Aavand, der pumpes fra en Pumpestation ved Aaen til et Vandtaarn med en 300 m³ Jernbetonbeholder liggende paa Bunden i Kote ca. + 18,3, medens Skinnekoten ved Remisen er + 4,10.

Arbejdets Udførelse.

De nye Banegaardsanlæg i Aarhus har krævet meget betydelige Jordarbejder — Personbanegaardens omfangsrige Afgravninger, Gods- og Rangerbanegaardens Udfyldning af den »bundløse« Mølleeng med ca. 1 150 000 m³ Jord. Under Arbejdet skete naturligvis gentagne Gange Skred og store Opskydninger i Opfyldningen. Da Aarhus Aa, der løber gennem

Engen, forinden var forlagt til det faste Land langs Engens Nordkant, medførte Opskydningerne, under hvilke Bunden i det gamle Aaleje blev løftet flere Meter over Tippen, ikke nogen Forstyrrelse i Vandaflodningen. Største Delen af Jorden afgravedes Syd for Hovedsporene og førtes under disse gennem 3 Tømmertunneller — den ene 50 m lang — til Engene Nord for Hovedsporene. Jordarbejdet paabegyndtes i April 1918 og blev i de første Aar før at afhjælpe Arbejdsløsheden udført med Haandgravning. Senere anvendtes paa et af Arbejdsstederne en Skemaskine og den største gennemsnitlige daglige Ydelse i denne Periode var ca. 1600 m³.

Rangerbanegaardens Anlæg har nødvendig-gjort Bygning af to hvalvede Jernbetonbroer over Aarhus Aa, af to Jernbetonunderføringer for den dobbeltsporede Havnebane under Hoved- og Rangerspor — jfr. Fig. 12 —, samt af en Jernbro, der fører Bane til Hammel over Rangerbanegaarden. Endnu mangler Bygning af den midt paa Fig. 2 viste Bro for Hovedsporene over 2 Maskinspor og Hovedsporet for afgaaende Godstog. Paa Strækningen mod Skanderborg er de to Godsspor til Rangerbanegaarden flettet skinnefrit ud fra den dobbeltsporede Hovedbane ved en skæv Bro og ved det fremtidige Anlæg af et 2det Spor mod Langaa paaregnes Sporenes Krydsning ligeledes udført skinnefrit ved et Broanlæg.

Medens alle større Jord-, Bro-, Vej- og Bygningsarbejder, delt i 37 større Entrepriser, har været bortgivet til Entreprenører, er alle Sporarbejder — ca. 36 km Spor — og en Del mindre Jord- og Betonarbejder m. fl. udført af Statsbanerne selv ved en Anlægskolonne paa fra 60 til 110 Ekstraarbejdere under Ledelse af nogle faa faste Banearbejdere. Størstedelen af Sporarbejdet er udført i Akkord og med Anvendelse af mekaniske Hjælpemidler (Svelleskruemaskine og pneumatisk Svellestoppemaskine).

Endvidere er alle elektriske Anlæg, herunder den meget omfattende Pladsbelysning, udført af Statsbanerne (Aarhus Centralværksteder).

De samlede Udgifter ved Ranger- og Godsbanegaardens Anlæg og ved Opførelsen af den til disse Banegaarde hørende Del af Remisen har været knapt 12 Mill. Kroner, hvorved maa erindres, at en større Del af Arbejderne er udført i de meget dyre Efterkrigsaar.

TJENESTEMANDSLOVGIVNING I NORGE

Forslaget til Affattelse af §§ 27 og 28 kom til at lyde saaledes:

§ 27.

Stk. 1. En offentlig Tjenestemand kan op-sige sin Stilling med 3 Maaneders Varsel, hvis han ikke er ansat for en bestemt Tid. Ved Reglement kan Varslet gøres kortere.

Stk. 2. Under særlige Forhold kan Ansættelsesmyndigheden paalægge den, der har opsagt sin Stilling, som Tjenestepligt at forblive i Tjenesten, ogsaa efter at Opsigelsen er udløbet, dog ikke udover 3 Maaneder.

Stk. 3. Paalægget maa være givet inden 14 Dage efter Opsigelsen. Paalægget kan ind-ankes for højere Myndighed efter de gældende Regler. Indankningen udsætter dog ikke Afgørelsen.

§ 28.

Har offentlige Tjenestemænd efter Aftale eller i Forstaaelse med hverandre nedlagt Arbejdet, kan de afskediges.

*

Striden kom naturligvis til at staa om § 27, Stk. 2. Udvalgets Formand (Castberg) foreslog, at Stykket helt skulde udgaa, »da det ofte kunde være en Velfærdssag for en Tjenestemand at kunne fratræde til den kontraktmæssig fastsatte Tid«, og da en »begrænset vilkaarlig Forlængelse af den kontraktmæssige Opsigelsesfrist maa antages kun at være lidet effektiv overfor lovlige organisationsmæssige Opsigelser fra Tjenestemændenes Side«. Udvalgets Indstilling kom dog til at lyde saaledes: § 27, Stk. 2: »Har offentlige Tjenestemænd opsagt deres Stillinger, kan Ansættelsesmyndigheden, hvis den skønner, at de har gjort det efter Aftale eller i Forstaaelse med hverandre, og det udsætter vigtige Samfundsinteresser for Fare, paalægge dem den Tjenestepligt at blive staaende i Tjenesten ogsaa efter at Opsigelsesfristen er udløbet, men ikke ud over 3 Maaneder.« Denne Indstilling vedtoges af Stortinget med en lille Redaktionsændring, efter at det iøvrigt fra flere Medlemers Side var blevet udtalt, at § 27 i den vedtagne Skikkelse ikke vilde kunne hindre en Strejke, men blot udskyde den i indtil 3 Maaneder. — I § 28 blev »nedlagt« rettet til »ulovlig nedlagt«.

Resultatet blev egentlig ikke som ventet. Det var utvivlsomt oprindelig Statsmyndighedernes Opfattelse, at Bestillingsmændene og Statens faste Arbejdere ikke havde og ikke heller skulde have nogen Strejkeret. Og det var Forudsætningen, at denne Opfattelse skul-

de faa sit Udtryk i Loven om offentlige Tjenestemænd. Denne Forudsætning har den norske Tjenestemandslov imidlertid ikke opfyldt. Tværtimod: de Tjenestemænd, der falder ind under denne Lov, har man gennem § 27, 2. Stk., indrømmet den Strejkeret, som de efter Statsmyndighedernes Opfattelse tidligere ikke havde. Kun blev den saaledes indrømmede Strejkeret indskrænket ved den i Loven forbeholdte Ret til at udskyde Arbejdsstandsningen for et Tidsrum af indtil 3 Maaneder ud over Opsigelsesfristen.

*

Strejke eller Strejketrusel

har i Norge været bragt i Anvendelse af offentlige Tjenestemænd i følgende Tilfælde:

1) Den 1. Juni 1917 — altsaa før Tjenestemandslovens Vedtagelse — opsigde *Norsk Jernbaneforbund* Stillingerne for en Række Funktionærgrupper med 3 Maaneders Varsel. Opsigelsen opfattede ca. 5300 Mand, for en stor Del dog Ekstrapersonale. Samme Dag opsigde ogsaa *Norges Lokomotivpersonales Forening* samtlige Lokomotivføreres, Fyrhøderes og Fyrhøderaspiranternes Stillinger. Statsmyndighederne havde under Overvejelse at nægte disse Opsigelser Godkendelse paa Grund af Funktionærernes manglende Strejkeret. Godkendelsen blev imidlertid ikke nægtet, og Opsigelserne blev iøvrigt ikke effektive, idet de blev taget tilbage den 10. August 1917, efter at der var vedtaget et nyt Lønregulativ og nye Dyrtidstillæg.

2) Den 15. Juni 1920 indsendte *Norsk Jernbaneforbund*, *Norsk Lokomotivmandsforbund* og *Jernbanernes Kontorpersonales Forbund* Kollektivopsigelser af deres Medlemmers Stillinger. Samtidig blev Jernbanen blokeret; alt Ekstraarbejde og Overtidsarbejde for det faste Personale indstilledes. Den 12. August optoges Ekstra- og Overtidsarbejdet, efterat det var blevet besluttet at nedsætte et »sammenlignende Lønudvalg«, og samtidig hævedes Blokaden. Men Opsigelserne blev efter Overenskomst betragtet som »hvilende«, indtil Afgørelsen af Lønspørgsmaalene forelaa. Den i Tjenestemandslovens § 27, 2. Stk., hjemlede Adgang til at paalægge Tjenestemændene at blive staaende i Tjeneste indtil 3 Maaneder efter Opsigelsesfristens Udløb blev ikke benyttet af Statsmyndighederne. Den 15. November 1920, efter at Lønforlaget var fremsat, sendte de 3 Forbund Meddelelse om, at Arbejdet vilde blive nedlagt den 1. December s. A. — Strejken blev ogsaa virkelig iværksat, men afblæstes allerede den 16. i samme Maaned — uden at der var opnaaet noget yderligere i Lønningsagen!

3) Den 31. Januar 1920 opsigde *Norsk Postforbund* fra 1. Maj s. A. Stillingerne for alle de Bude, der hører under Forbundet. I dette Tilfælde benyttede Statsmyndighederne sig af § 27, 2. Stk., og efter at det nye Lønregulativ var vedtaget, meddelte Forbundet Ministeriet, at Opsigelserne ikke opretholdtes.

II.

Kommissionens Stilling.

Alle Kommissionens Medlemmer er enige om, at 1) Tjenestemændene bør have *Forhandlingsret*, d. v. s. Ret til at faa optaget Forhandlinger med vedkommende Statsmyndigheder om visse almindelige Løn- og Arbejdsvilkaar.

De øvrige »springende Punkter« er, om 2) Tjenestemændene foruden Forhandlingsret skal have Ret til at faa deres Løn- og Arbejdsvilkaar prøvede af en *udenfor staaende* Instans, og 3) om der samtidig skal indføres Forbud mod Strejke. I disse afgørende Spørgsmaal har Kommissionen delt sig i et Flertal (5 Medlemmer, derimellem Kontorchef Platou) og et Mindretal (4 Medlemmer).

Af Flertallets 5 Medlemmer foreslaar de 4, at Loven blot skal omfatte Statstjenestemænd med mindst 3 Maaneders Opsigelsesfrist; at Tjenestemændene skal have Forhandlingsret angaaende almindelige Løn- og Arbejdsvilkaar; at Forhandlingsretten udøves gennem Tjenestemandsudvalg; at der indføres et »Lønraad«, i hvilket der ikke sidder »Partsrepræsentanter«; at Lønraadet, hvis Forhandlingerne brister og een af Parterne forlanger det, skal afgive Udtalelser uden bindende Virkning. En af de 4 holder dog paa tvungen Voldgift. — Et Mindretal indenfor Flertallet (1 Medlem) foreslaar, at Loven skal omfatte alle Funktionærer og Arbejdere i Statens Tjeneste, og er desuden stemt for *tvungen Voldgift*. — Det samlede Flertal foreslaar endelig, at Retten til Strejke og Blokade ophæves.

Ogsaa *Mindretallet*, der mener, at *Tjenestemændenes Ret til Strejke ikke kan opgives*, deler sig igen i to Mindretal. Det ene (1 Medlem) foreslaar, at Parterne skal være repræsenterede i Lønningsraadet og at der, jævnsides med at Retten til Strejke og Blokade bibeholdes, skal indføres *frivillig Voldgift*. Det andet, større Mindretal (3 Medlemmer) er stemt for Forhandlingsret, udøvet af Tjenestemændenes egne Organisationer.

Flertal og Mindretal stiller hvert sit Forslag. Af Flertallets Motivering hidsættes:

Almindelige Bemærkninger.

Ved Loven om Arbejdsstridigheder (af 6. August 1915) holdtes offentlige Tjenestemænd og Statens faste Arbejdere udenfor. Det blev

fremhævet, at den egentlige offentlige Tjeneste kan og maa ikke gaa i Staa; for de af Stat og Kommune drevne Bedrifter er kontinuerlig Drift en Samfundsnødvendighed. De, der træder ind i offentlig Tjeneste af denne Art, maa derfor være sig bevidste, at for dem vil Staten ikke kunne anerkende nogen Strejkeret. Hvad Mægling og Voldgift angaar, mente man, at en Lov herom ikke var paakrævet for de offentlige Funktionærer og Arbejdere i samme Grad som for private, idet der ikke bestaar det samme Modsætningsforhold mellem det Offentlige og dets Tjenere som mellem den private Arbejdsgiver og hans Arbejdere. I Regelen vil de offentlige Tjenestemænd kunne regne med ad Forhandlingens Vej at opnaa, hvad Arbejdere i private Bedrifter maa kæmpe sig til.

Efter Flertallets Mening har disse Betragtninger i det hele og store fremdeles deres Gylldighed, selv om man ikke kan se bort fra, at der, saaledes som Udviklingen i de senere Tider har været, har begyndt at gøre sig et noget andet Syn paa Forholdene gældende.

Hvad der i første Række har medvirket hertil, er den betydelige Udvidelse af Statens Virksomhed, og denne stærke Vækst af den offentlige Administration har medført en voldsom Forøgelse af de offentlige Tjenestemænds og Arbejderes Tal. Dette leder uundgaeligt til, at Tjenestemændene kommer til at betragte sig som staaende i et noget fjernere Forhold til det Offentlige som Arbejdsgiver end tidligere; alt som Tallet vokser, træder *den enkelte Tjenestemand* uvilkaarlig mere og mere i Baggrunden, medens *Tjenestemandgruppen* rykker frem i første Linie. En Vanskelighed af en beslægtet Art er, at de ekstraordinære Forhold under og efter Verdenskrigen med de stærke Værdisvingninger har gjort Tjenestemændenes Kaar særdeles vanskelige; men et Andragende om blot en mindre Forbedring af Lønningerne vil let faa store økonomiske Konsekvenser for Statskassen.

Hvad Forhandlingsretten angaar, har Tjenestemandssloven ganske vist skabt bestemte Forhandlingsorganer for Tjenestemændene; men hertil har den ogsaa i alt væsentlig indskrænket sig. Med andre Ord: Loven forudsætter, at alle Spørgsmaal af Betydning vedrørende Tjeneste- og Lønvilkaar forelægges Tjenestemandsudvalgene til Betænkning; men nogen lovfæstet *Ret* til mundtlig Forhandling om de rejste Krav indenfor en bestemt Frist har Tjenestemændene *ikke*. Og ender Forhandlingerne uden Resultat, er der heller ingen udenforstaaende Myndighed, som har Ret eller Pligt til at gribe ind.

Derimod har jo de Tjenestemænd, der falder ind under Loven, i Henhold til § 27 en indirekte indrømmet Strejkeret, alene med det Forbehold, at Ansættelsemyndighederne har Ret til at forlange Arbejdsstansningen udsat i indtil 3 Maaneder udover Opsigelsesfristen, d. v. s. i Stedet for at give en virkelig Forhandlingsret har Loven henvist Tjenestemændene til at anvende deres Opsigelsesret. Det er denne, Tjenestemændene kan falde tilbage paa, hvis Forhandlingerne nægtes optagne eller mislykkes — Loven selv henviser jo formelig Tjenestemændene til at benytte denne Udvej; thi: *Tjenestemandsstrejke kan ikke hindres den kan kun udsættes*.

Efter Kommissionens Flertallets Mening er Tjenestemændene imidlertid selv daarlig tjente med denne Ordning, eftersom Strejketrussel fra og Strejke af Statstjenestemænd altid vil blive betragtet som rettet mod Samfundet i dets Helhed. Overfor et saadant Angreb vil Samfundet derfor reagere med en tilsvarende Voldsomhed, og Tjenestemændene maa nødvendigvis blive de tabende. — Men — heller ikke for Samfundet er Ordningen tilfredsstillende. Det er i høj Grad i Samfundets Interesse, at de offentlige Tjenestemænd til enhver Tid har en personlig Følelse af, at der er sikret dem en betryggende Behandling i et saa vitalt Anliggende som deres Løn- og Arbejdsvilkaar. Det er i Samfundets velforstaaede Interesse, at der paany skabes et Tillidsforhold mellem det Offentlige og Tjenestemændene. Men ved Siden heraf maa det staa fast, at Samfundet ikke kan finde sig i, at den egentlige offentlige Tjeneste gaar i Staa. Og selv om det ikke kommer saa vidt, repræsenterer allerede en Strejketrussel fra offentlige Tjenestemænds Side en Forstyrrelse i Statstjenestens rolige Gang, et Tab af Tid og Kræfter, der samfundsmæssig set virker overmaade uheldig.

Flertallet er nu blevet staaende ved, at man i hvert Fald for Tiden bør indskrænke sig til at give Lovregler for Ordningen af Lønspørgsmaal i Forholdet mellem Staten og dens Tjenestemænd. Spørgsmaalet bliver da: bør alle Tjenestemænd omfattes af Reglerne?

Embedsmændene.

Som allerede berørt, blev ved Udarbejdelsen af den norske Tjenestemandsslov Embedsmændene og de ved den højere Almenskole ansatte Lærere og Lærerinder udtrykkelig undtagne fra Lovens Bestemmelser. En væsentlig Grund hertil var, at Tjenestemandssloven i første Række havde til Hensigt at give betryggende Forskrifter for offentlige Tjenestemænds Ansættelse og Afskedigelse; men netop disse Forhold var for de nævnte Tjenestemænds Vedkommen-

de allerede ordnede ved Grundlov og Lov. I det foreliggende Lovudkast, som tilsigter at skabe en Ordning under Lønstridigheder mellem Staten og dens Tjenestemænd, finder Kommissionens Flertal ingen Grund til at holde Embedsmændene udenfor, saa meget mere som det nu oftest mere eller mindre er en ren Tilfældighed, om en Stilling normeres som et »Embed« eller som en »Bestilling«.

Forhandlingsret.

Kommissionen Flertal slutter sig til Principet om Forhandlingsret, d. v. s. Ret for Statens Tjenestemænd til at faa optaget mundtlige Drøftelser med Repræsentanter for det Offentlige, hvorunder de forskellige Synspunkter og Motiveringer kan komme frem og blive belyste. At »Det Offentlige« ikke holder sig fornemt tilbage, men kommer Tjenestemændene i Møde ved at optage Forhandlinger under frie Former, kan alene være egnet til at befordre et godt Tjenesteforhold. Det vanskelige Spørgsmaal er: Hvem tilkommer det at træffe den endelige Afgørelse?

Flertallets Forslag gaar ud paa, at Forhandlingsretten skal gælde de af Stortinget fastsatte almindelige Lønningsregulativer med dertil hørende Lønningsbestemmelser. Derimod bør Forhandlingsretten ikke gælde den enkelte Tjenestemands Vilkaar. Den bør heller ikke omfatte Retsspørgsmaal, d. v. s. Tvist om, hvad Staten eller Tjenestemændene har juridisk Ret eller Pligt til.

Hvilke Organer skal udøve Forhandlingsretten paa Tjenestemændenes Side? Den ledende Grundtanke maa her være, at *alle* Tjenestemænd i vedkommende Etat eller Etater og *kun* disse Tjenestemænd bør have Mulighed for at øve Indflydelse. Af praktiske Grunde maa man tillige tilstræbe en Ordning, hvorved Forhandlingsretten kan blive begrænset til et forholdsvis lille Antal af større Sammenslutninger. Flertallet har derfor først overvejet Mulighederne for at knytte Forhandlingsretten til Tjenestemændenes Organisationer. En saadan Ordning vilde imidlertid støde an mod den vigtigste Fordring: at *alle* Tjenestemænd i vedkommende Etat eller Etater — og kun disse — skal kunne øve Indflydelse. Dels er der mange Tjenestemænd, der ikke staar i nogen Forening, dels vil der ofte indenfor de allerede bestaaende Organisationer findes Medlemmer, som ikke er Statstjenestemænd (f. Eks. i Forstmandsforeningen, Ingeniørforeningen, Lægeforeningen, Dyr lægeforeningen o. s. v.), og endelig er de forskellige Etaters Personale meget ofte fordelt i forskellige Organisationer — dette gælder særlig Jernbane-, Post- og Telegrafetaterne.

Flertallet mener derfor, at man ved at bygge paa Tjenestemandsoorganisationerne kan risikere, at Forhandlingsretten maa tildeles et saa stort Antal Sammenslutninger, at Ordningen bliver umulig eller i hvert Fald meget vanskelig at praktisere. Og at foretage et Udvalg, saaledes at blot de større Foreninger fik Forhandlingsret, vilde være i høj Grad misligt: De mindre Foreninger maatte da enten blive staaende udenfor — hvad de selvsagt kun er daarlig tjente med — eller ogsaa gaa ind i en af de forhandlingsberettigede Sammenslutninger; dette sidste kan imidlertid slet ikke kræves, da det kan være fuldt berettiget, at en Gruppe Tjenestemænd danner en Forening for sig selv.

Tjenestemandsudvalg.

De foran paa pegede Vanskeligheder har ledet Kommissionens Flertal til at knytte Forhandlingsretten til en anden Organisation, nemlig Tjenestemandsudvalgene. Disse Tjenestemandsudvalg oprettedes i Henhold til Tjenestemandsloven af 15. Februar 1918, og naar man nu foreslaar, at drage dem saa stærkt i Forgrunden, kommer man for det første i Overensstemmelse med de Forudsætninger, der førte til, at der blev Adgang til at oprette disse Udvalg. Men derved opnaar man tillige at tilfredsstille det Princip, at alle Tjenestemænd i vedkommende Etat eller Etater — og alene disse — skal kunne udøve deres berettigede Indflydelse. Udvalgene organiseres etatsvis, og alle Tjenestemænd er i Kraft af deres Stilling — uden nogen Pligt til Indmeldelse i nogen Forening — stemmeberettigede og kan gøre sig gældende ved at deltage i Valg og Møder. For at sikre Institutionens demokratiske Grundvold bestemmer Tjenestemandsloven, at Forholdstalsvalg skal anvendes, naar mindst $\frac{1}{3}$ af de stemmeberettigede kræver det. Udvalgene er efter deres Hensigt faglige Sammenslutninger uden partipolitisk Farve.

Da Tjenestemandsudvalgene altid maa dannes indenfor Rammen af vedkommende Etat, vil de tillige være prægede af langt større Fasthed og Stabilitet end de foranderlige, skiftende Organisationer. Hidtil er det gaaet rent smaat med Oprettelsen af disse Udvalg, der har begrænset deres Virksomhed til mindre Tjenestespørgsmaal. Dog synes Interessen for Institutionen at være vaagnende, og faar den Forhandlingsret, vil den utvivlsomt blive yderligere udviklet, saa at den kan udføre den ny Opgave paa en haade for Tjenestemændene og Staten fuldt tilfredsstillende Maade.

Flertallet foreslaar endelig at indføre Forhandlingsretten *ved Lov*, idet Tjenestemændene først derved faar den fulde Sikkerhed for, at Retten til enhver Tid bliver respekteret.

„Lønraadet“, højeste Instans.

»Bestillingsmændenes Landsforbund« har fremhævet, at Tjenestemandsskoven mangler Bestemmelser om, hvad der skal ske, naar Stillingerne er opsagte i Forbindelse med Krav om Løntillæg og Opsigelsesfristen er udløbet, uden at der er opnaaet Enighed. Skal det hele da ende med, at T. Mene for ramme Alvor fratræder deres Stillinger og gaar i Strejke? Forbundet, der heri støttes af Statstjenestemandsskoven og Embedsmændenes Fællesudvalg (»Samraad«) mener, at det er nødvendigt at faa en Mæglings- og Voldgiftslov d. v. s. en Bestemmelse om Indførelsen af en Voldgiftsret, hvis Afgørelser er bindende.

Kommissionens Flertal er enigt med T. Mene om Præmisserne, altsaa om, at de maa have Ret til at faa Forhandlingerne optagne paa ny. Om Konklusionen er der derimod Meningsforskel, naar der spørges: Hvad skal der ske, naar Forhandlingerne brister? Skal T. Mene være nødt til at tage til Takke med de Vilkaar, der bydes dem, og enten blive i deres Stillinger paa disse Vilkaar eller søge sig andet Erhverv? Eller skal de kunne gribe til Strejke og Blokade? Eller skal de kunne henskyde Afgørelsen under en Voldgiftsret, hvis Dom er bindende?

Ingen af disse Veje byder efter Kommissionsflertallets Mening en tilfredsstillende Løsning. Thi heller ikke det tredje Alternativ (Voldgift) kan anbefales. For det første har man draget i Tvivl, om denne Udvej er forenelig med Grundloven d. v. s. om det gaar an at fratage Stortinget den det efter Grundloven hjemlede Bevillingsmyndighed og at delegere denne Funktion til en anden Myndighed eller til en Domstol. — Kommissionen har derfor forespurgt Socialministeriet, om tvungen eller frivillig Voldgift var forenelig med Grundloven, og Justitsministeriet har paa Foranledning heraf udtalt, »at hverken Bestemmelserne om Stortingets Bevillingsmyndighed eller nogen anden Bestemmelse i G. L. antages at være til Hinder for, at der ved Lov eller Plenarbeslutning træffes en saadan Ordning i Forholdet mellem Staten og dens Tjenestemænd«.

Dette Responsum har dog ikke kunne bevæge Komm. til at tiltræde Voldgiftstanken. »Hvorledes man end ser paa Spørgsmaalet, naar det gælder det private Arbejdsliv, vil der dog altid være en saadan Forskel mellem Forholdene i det private Arbejdsliv og i den offentlige Tjeneste — særlig Statstjenesten — at det ikke er berettiget uden videre at overføre Idéer fra de første til de sidste.« — Tvungen Voldgift omfattende den hele og egentlige Statstjeneste findes, saa vidt bekendt, kun i Rumænien.

Paa den anden Side er man klar over, at man ikke bør blive staaende ved en blot og bar Forhandlingsret. I saa Fald maa jo nemlig Resultatet af Forhandlingerne »videre forberedes« og forelægges Stortinget, maaske netop af den Statsmyndighed, der for tillfældet har været Tjenestemændenes »Modpart« under de hidtidige Forhandlinger. Naar Enighed nu ikke er opnaaet, vil T. Mene ret naturligt ængstes for at den Betragtning af Sagen, som blev gjort gældende fra Statens Side under Forhandlingerne, ogsaa vil komme til at præge den under dens videre Behandling og være afgørende for dens Skæbne i Stortinget.

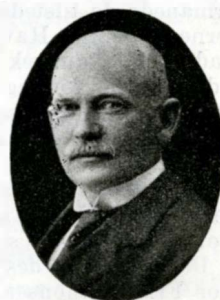
(Fortsættes).

25 AARS JUBILÆUM

N. P. Hansen.

Jul. S. Jensen.

Den 1. September fejrer Lokomotivfører N. P. Hansen, Akselhus, Goldschmidtsvej, Vordingborg, 25 Aarsdagen for sin Ansættelse som Lokomotivmand ved de danske Statsbaner. H. kom paa Værkstedet i Ng. den 8. Februar 1898, blev Lokfrb. 1. September 1900 med Station i Struer, forflyttedes til Esbjerg 1. Maj 1906 og kom til Odense som Rangerfører 1. April 1909 og forfremmet til Lokomotivfører 1. Maj 1915 i Masnedsund.

Lokomotivfører Jul. S. Jensen, Akselhus, Goldschmidtsvej, Vordingborg, fejrer ligeledes sit Jubilæum 1. September 1925. J. blev ansat paa Værkstedet i København 4. Maj 1899, ansat som Lokfrb. 1. September 1900 i Glyngøre, kom tilbage til København 1. Oktober 1901, derefter flyttet til Gedser 1. Maj 1905 og til Masnedsund som Rangerfører 1. April 1907, forfremmet til Lokomotivfører i Esbjerg 1. Juni 1915 og forflyttet til Masnedsund 1917.

Det er fælles for dem, at de er støtte, gode og interesserede Organisationsfæller, dygtige og retskafne Lokomotivførere.

Afdelingerne 47—48 Ms. ønsker dem begge hjertelig til Lykke med Dagen. C. A.

Endvidere kan Lokomotivfører *J. F. A. Jensen*, Jyllandsgade 79, Fredericia, fejre sit 25 Aars Jubilæum den 1. September 1925.

FERIEHJEMMET

Paa Feriehjemmet afholdtes den 30. Juli en lille Festlighed i Anledning af, at Lokomotivfører *A. P. Andersen*, Aalborg, under sit Ophold paa Hjemmet i en stor Sten havde indhugget i Relief en Havfrue, som paa meget festlig Maade blev afsløret. — Ved Syvtiden om Aftenen samledes Gæsterne ved Stranden, hvor Stenen var opstillet, tildækket med et stort Dannebrogslag. Fhv. kgl. Skuespillerinde Frk. Anthonsen holdt en Tale, hvori Frøkenen opfordrede Lokomotivmændene til at værne om denne Sten, der nu blev afsløret. Frøkenen sammenlignede Lokomotivmændene med Havets Helte, idet Jernbanerne tildels havde afløst Skibene som et Led i Samfærdslen. Under Taleren steg Havguden Neptun (Lokf. Ch. Christensen, Es.) op af Havet med Trefork, behængt med Tang fra Isse til Fod. — Havguden foretog med dyb og myndig Røst selve Daaben og formanede de tilstedeværende Menneskebørn at værne om hans Havfrue, som nu havde taget Plads paa Skambæk Strand. — Efter at Havguden havde foretaget Daaben, forsvandt han atter i Havet, og i samme Øjeblik lød et mægtigt Tordenskrald, der buldrede hen over Hjemmet, og først fortog sig langt ud over Fjorden. Næppe har nogen Afsløring formet sig mere højtidelig end her paa den aabne Strand, hvor Naturen gav sit Besyv med.

Derefter samledes Gæsterne i Musikværelset, hvor Frk. Anthonsen oplæste et Par Smaafortællinger, og hvor der blev musiceret og sunget forskellige Sange.

Til Slut samledes man i Spisestuen omkring festligt smykkede Borde til et Glas Vin. — Her gik Talerne Slag i Slag om det nye smukke Arbejde, om Hjemmet og meget mere, og Gæsterne tog med sig et muntret Minde fra Sommerferiens glade Dage paa Feriehjemmet.

En Feriegæst.

Feriehjemmet har i Aar som tidligere Aar kunnet glæde sig ved et meget stort Besøg, i Særdeleshed har Tiden fra 15. Juni til Midten af August været stærkt søgt, hvilket giver os Anledning til en indtrængende Henstilling om, at vore Medlemmer, som ingen skolepligtige Børn har, og som ønsker at tilbringe sin Ferie paa vort prægtige Feriehjem, da i større Udstrækning at benytte For- og Eftersæsonen, fordi man derved bliver i Stand til at modtage endnu større Besøg.

Der vises stadig Feriehjemmet fra mange Sider den største Interesse for at gøre Opholdet saa venligt og godt som muligt, fra Rigsdagens Side bidrager man ogsaa hertil, idet man for indeværende Finansaar har bevilget os 2000 Kr., der udbetales os $\frac{1}{4}$ Aarsvis bagud.

Det er givet, at en saadan Interesse fra alle Sider nok skal bære Frugt, og den Tid vil ikke være fjern, hvor vi Lokomotivmænd, unge som gamle, vil føle det som en Stolthed at kunne tage Ophold paa dette herlige Sted, hvor alle Betingelser er til Stede for at give Legemet og Nerverne den Ro og Hvil, som er nødvendig for fortsat Arbejde.

Det henstilles til Medlemmer, som mulig ønsker Ophold i Slutningen af denne Maaned eller i Begyndelsen af næste Maaned, at underrette Kontoret herom, og det er Udvalgets Hensigt, for saa vidt der ikke melder sig et tilstrækkeligt Antal Gæster til September Maaned, at lukke med Udgangen af August Maaned.

L.

Tjenestefrihed paa 25 Aarsdagen for Ansættelse i Kommunens Tjeneste har Københavns Magistrat vedtaget at indrømme de Tjenestemænd og Arbejdere, der fremsætter Anmodning derom, med Bibeholdelse af Løn som under Ferie.

STATSBANEPERSONALETS BIBLIOTEKER NYE BØGER

Sj.- Falst.	Jyl.- Fyn	
13277	11734	Rosenkrantz, Palle: Amors Genistreger.
13278		Dedichen: Stakkels Terese.
11178c	9619c	Rasmussen, Knud: Myter og Sagn fra Grønland. III.
13280	11733	Vollquartz, Ingeb.: Det indiske Sjæl.
13284	11584	Nielsen, K. E.: Religiositet og sjælelig Sundhed.
13286	11694	Brandes, Georg: Hellas.
13289	11721	Clausen, S.: Heroica. Digte.
13292		Gierløff, Chr.: Folket som udvandrere.
13293	11749	Holstein, Ludv.: Den grønne Mark.
13294	11748	Heinberg, Aage: Aabys Storstadsdrøm.
13295	11751	Jacobsen, H. P.: Foran Eventyret.
13297		Nationalmuseets Bog om sjældne Fund.
13299	11760	Mikkelsen, Ejnar: Med Grønland til Scoresbysund.
13300		Tuxen, Poul: Arabiske Æventyr.
13303	11750	Hume, Fergus: I Kærlighedens Net.
13304	11756	Lagerløf, Selma: General Lovenskjolds Ring.
13310	11753	Kofod, K.: Skjulte Skatte.
13311	11769	Nielsen, Carl: Levende Musik.
13314	11759	Michælis, Karin: Kvindelig — din Tro er stor.
13315	11763	Oppenheim, E.: De syv Gaader.

Sj.- Falst.	Jyll.- Fyn	
13319	11758	Lyby, J.: Det første Kys.
13321	11736	Anker, Jens: De tre Døgn's My- sterium.
13322	11739	Curwood: Drømmenes Land.
13328	11740	Erichsen, Erich: Mangeslags Kærlighed.
13329	11757	Locke, Wm.: Under falsk Flag.
13330	11765	Rasch, Vilh.: Østerby og Vesterby.
13331		Dahl, Marie L.: Fru Ingers Papirer.
13333	11788	Vollquartz, Ingeb.: Hendes Ulykke.
13334	11779	Ewald, Jesper: Prinsen i Skær- gaarden.
13335		Jensen, Johs. V.: Eksotiske No- veller.
13338	11791	Ruck, Bertha: En moderne Pige.
13341	11789	Sabatini: Kaptajn Blod.
13342	11790	Richter, Frich: Rotterne.
13343		Strange, Helene: Priegaards- slægten.

BYTNING

Undertegnede søger Bytning med en Kol-
lega ved et sjællandsk eller nordjysk Depot.
Lokomotivfyrbøder A. L. C. Larsen,
Løgumkloster.

RETTELSE TIL ADRESSEFORTEGNELSEN

Lokomotivfyrbøderkredsen.

Tønder: Kassererens Navn og Adr. rettes til:
G. Nielsen, Uldgade 5.

Persönalia

Afskediget.

Lokomotivfyrbøder K. P. M. Treu, Løgum-
kloster under 5. August.

Grethe's Magasin

Vesterbrogade 63,
Hj. af Dannebrogsgade.

Dame- & Børnekonfektion
samt Kjoler

Smaa Priser.

RATEBETALING.

Camillus Nyrops Etabl.

Nyrop og Mang A/S.
Købmagergade 43. — København K.
Telefoner: Central 768 og 10028.

Bandager og Sygeplejeartikler i stort Udvalg.
Specialitet:
Bandager til vanskelige Tilfælde.

STØT VORE ANNONCØRER

RENSECREMEN TIKLO

er ganske vidunderlig til at fjerne Olie,
Fedt, Sod, Smørelse, Snavs, Tjære o. lign.
fra Hænder og Arbejdstøj.

Forlang „Tiklo“ hos Deres Køb-
mand eller skriv til:

Worning & Petersen, Vejle.

Nærværende Nummer er afleveret paa Avispostkontoret d. 20. August.

KØBENHAVNS KOLONIAL FORSYNING

LOTHARDT DAHL.
Vesterbrogade 11. Telefoner 3087 & 5605. Helgolandgade 1.

Største Kolonial- og Konserver-Import i Danmark.
Direkte fra Producent til Forbruger, derfor altid billigst.
Vore Automobiler kører overalt i Byen og Forstæder.
Leverandør til Embeds- og Bestillingsmænd samt Lægers Forbrugsforening.

DANSK ANDELS LIVSFORSIKRINGSSKAB

Tegner alle Arter
Livsforsikringer

„KOLDINGHUS“

KOLDING
Oprettet 1898

Statstelf. Nr. 23
Central 300

SPECIALITET: { Livsforsikring med Alderdomsforsørgelse.
Kapitalforsikring med Arverente.

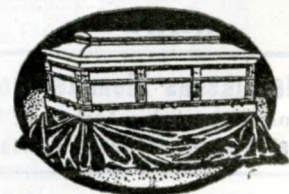
Amk. Gummivare

Industri Vestergade 3 Købm. K.
Vordersprojer, Sanitets- & Sygeplejeartikler
III. Præmie mod 30 Øre i Primær.
DISKRET EKSPEDITION • Telf. Byen 4195
Jernbanemænd 10 p.Ct. Rabat

Vesterbros Vinimport Absalonsgade 34

Tlf. Vester 4988

Tlf. Vester 4988

N. P. Rostrups

Ligkløstomagaen

Walkendorffsgade 34—36. - Telf. 778.

Gl. Kongevej 103. - Telf. 13577.

LORRHOLM
FOTOGRAFISK
SPECIALFORRETNING
Vesterbrogade 41 - Tlf. Vester 3087

Redaktion: Vesterbrogade 98 a, København B.

Tlf. Vester 8173 eller Centr. 14,613

Udgaar 2 Gange maanedlig.

Abonnementspris: 6 Kr. aarlig.

Tegnes paa alle Postkontorer i Skandinavien.

Annonce-Expedition

Ny Vestergade 7³, København B.

Telefon Central 14613.

Kontortid Kl. 10—4.

A/s Det Danske Mælkekompani, København.

A. Larsens Eftfl., Skotøjsmagasin, Istedgade 57.

Prima dansk Fodtøj til smaa Priser.

Reparationer udføres paa eget Værksted. — Telf. Vester 483 y.

Cigarforretningen Trafik, Reventlowsgade 20 Kj.

anbefaler sig med Cigarer, Tobakker, Vine og Papirvarer. Ærb. R. Svendsen.

Charles Christiansen, Flensborggade 61.

Telef. Vester 6359 y. **I. Kl. Bageri & Konditori.** Telef. Vester 6359 y.

A. Olsens Eftf., Dybbølsgade 20.

anbefaler sig med **I. Kl.s Viktualier**
og **Paalæg til d'Hrr. Jernbanemænd.**

H. Borgwardt's Bageri og Konditori
Dybbølsgade 25. Tlf. Vst. 1168 x.

anbefaler sig til d'Herrer Jernbanemænd med **Iste Klassen Varer.**

Bestillinger paa større og mindre Kager til Selakaber modtages.

Eget Røgeri **I. Klases Røgeri og Paalægssforretning**
Varer modtages til Saltning og Røgning
Johs. Olesen, Istedgade 121. Tlf. V 1867

Da Værksteds- og Remisearbejdernes Fællesorganisation i Forbindelse med Dansk Lokomotivsmands Forening har overtaget Driften af Markettenderiet i Centralværkstederne og Godsbanens Remise, anbefaler vi derfor Benyttelsen af dette til ærede Medansatte.

DRIFTSUDVALGET.

Bøger - Papir - Musik - Fotografiske Artikler.
VIGGO NIELSENS BOGHANDEL

Telf. 9327. **Istedgade 64, Istedgaard.** Telf. 9327.

Juveler & Guldsmed

HENRI PETERSEN

„Regina“

Tlf. 1436.

AARHUS

P. Henriksens Blomsterhandel,

St. Pauls Kirkeplads - Aarhus - Tlf. 1794

Kranse, Palmedekorationer. Pottedplanter

Kongsvang Cyklebørs.

Forhandler af Albion-, Møve-, Opel-, Jubel-, Royal- og Phoenix Cykler. Nauman's Symaskiner. Alle Reparationer udføres solidt og billigt. *M. og S. Mathiasen.*

Tlf. 7 — Kongsvang — Tlf. 7.

FOLMER HANSEN

Vestergade 18.

Isenkram - Glas - Porcelæn

Telf. 4787. Aarhus.

MALERIER

HENRY HASSING

Den billige Glarmester
under Clemensbro.

Spec.: Billig Indramning af Billeder.

AVERTER I DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

Husk!

Det moderne
HERRESKRÆDERI
Volden 25.

Chr. Pedersen.

Fiks Snit. Telf. 2019. God Pasning.

Det nye Hjemmebageri,

Jægergaardsgade 60.

Bestilling paa alle Slags Kager
modtages.

Jenny Wad.

Jensen og Nielsen

Stort Udvalg i

i moderne Gravmonumenter
Kirkegaardsvej 1. Tlf. 1379. Aarhus

Frantz Hingelberg

Juveler & Guldsmed.

St. Torv 5.

Telefon 1368.

Aarhus.